

بررسی جایگاه اسوه‌ها و الگوهای اسلامی

پژوهش «رصد، طراحی و راهبری تحولات گروه‌های مرجع و ارتقای نقش و جایگاه اسوه‌ها و الگوهای اسلامی، اخلاق و رفتار اجتماعی ایشان در افق 20 ساله»...



پژوهش «رصد، طراحی و راهبری تحولات گروه‌های مرجع و ارتقای نقش و جایگاه اسوه‌ها و الگوهای اسلامی، اخلاق و رفتار اجتماعی ایشان در افق 20 ساله»؛ از سوی دکتر مهدی نادری نسب (مجری طرح) و دکتر علیرضا علی احمدی (ناظر طرح) انجام و از سوی دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی منتشر شد.

به گزارش ایسنا، در ابتدای این پژوهش آمده است: فرهنگ مجموعه منسجمی از ایده‌ها، ارزش‌ها، هنجارها، نمادها و آداب و رسوم است که فرد به واسطه دریافت و تطبیق خود با آن‌ها امکان مشارکت در زندگی اجتماعی را پیدا می‌کند. مواجهه فرد با فرهنگ لزوماً منفعلانه نیست.

سبک زندگی نیز امری اجتماعی است. شاید اصلی‌ترین تفاوتی که مفهوم سبک زندگی با فرهنگ دارد آن باشد که سبک زندگی مقوله‌ای اساساً سبّال، لغزنده و غیرقطعی است. سبک زندگی ریشه در ذائقه و سلیقه دارد. بنابراین جامعه ایران در حال عبور از مرحله‌ای است که ویژگی خاص آن تغییرات سریع فرهنگی است.

دوره انتقال دوره‌ای بسیار حساس و تعیین‌کننده است. جامعه از تپیی که دارد به تپ دیگری منتقل می‌شود (ناخودآگاه یا از روی ناچاری) که دوره تغییر یا انتقال در جامعه است و دوره انتقال در جامعه سرپیچ تاریخ است، آن جایی که جامعه‌ای مدنی در مسیری رفته است، راه خود را عوض می‌کند. ابعاد مختلف اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی، دینی و گرایش از سنت‌گرایی به نوگرایی در حال دگرگونی و شکل‌گیری است.

وقتی رفتار متواضعانه انجام می‌دهیم، به تدریج «حقیقت تواضع و بندگی» بیشتر در مؤمن رسوخ می‌کند. بنابراین هم تأثیر است و هم تأثر «شما تفکری دارید، از تفکر شما رفتارتان و از رفتار شما تفکرتان دائماً تولید و بازتولید می‌شوند».

اما موضوع دیگر، برداشت از مفهوم سبک زندگی در علوم اجتماعی است که در آن سبک زندگی؛ «الگوی کنش‌های مرجح است یا کنش‌های مرجحی که دارای الگو است».

پس بنا به این تعبیر، سبک زندگی دو ویژگی اصلی دارد: یکی داشتن الگو و سبک و دوم این که در این کنش‌ها نوعی ترجیح وجود دارد. مردم بسیاری از رفتارها را بر حسب اجبار یا عادت انجام می‌دهند، اما بخشی از رفتارهایشان از سر انتخاب و ترجیح است. این انتخاب‌ها به باورها و سلیقه‌ها؛ های افراد است و در نتیجه با هم تناسب و ربط دارد یا حداقل هر دسته از رفتارهای ناشی از ترجیحات در حوزه‌ها؛ خود با هم تناسب دارند و از این مناسبات می‌شود الگو یا الگوهای استخراج کرد. این مناسبات یا الگومندی همان سبک زندگی است.

بنابراین هدف از این پژوهش «رصد، طراحی و راهبری تحولات گروه‌های مرجع و ارتقای نقش و جایگاه اسوه‌ها و الگوهای اسلامی و اخلاق و رفتار اجتماعی ایشان در افق 20 ساله» بوده است.

گروه‌های مرجع در این پژوهش افراد و نمادهای ملی در کشور ایران بودند که در سند جامع سبک زندگی اسلامی-ایرانی به هشت گروه تقسیم شدند.

همچنین برای گردآوری اطلاعات از روش‌های تحقیقات میدانی، مطالعات کتابخانه‌ای، مطالعه اسناد بالا دستی، اطلاعات فرم‌های نظرسنجی با سؤالات باز از متخصصین حوزه سبک زندگی استفاده شد.

جامعه آماری در این تحقیق شامل مدیران، مسئولین، روحانیون و متخصصین دانشگاهی در حوزه‌های سبک زندگی اسلامی-ایرانی بودند که نمونه آماری به تعداد 136 نفر انتخاب شدند.

همچنین با بررسی «رصد، طراحی و راهبری تحولات گروه‌های مرجع و ارتقای نقش و جایگاه اسوه‌ها و الگوهای اسلامی، اخلاق و رفتار اجتماعی ایشان در افق 20 ساله» مشخص شد که وضعیت موجود جایگاه اسوه‌ها، گروه‌های

مرجع و الگوهای اسلامی-ایرانی و برنامه های اجرایی به منظور ارتقای جایگاه و رفتار اجتماعی ایشان با توجه به استخراج ضعف ها و تهدیدها و براساس جهت گیری های کلان، عوامل کلیدی و حوزه های عملکردی و تطبیق آن با مدل طراحی شده در حیطه های عوامل محتوایی و معنایی(اصول و مفروضات)، بسترها و توانمندسازها انجام شد و نتایج نشان داد که عارضه ها بیشتر در حیطه بسترها و توانمندسازها نمایان هستند که با تدوین اهداف چشم اندازی، رؤس برنامه های عملیاتی و الزامات متناسب، به منظور رفع عارضه ها و همچنین مدیریت سبک زندگی و طراحی جایگاه اسوه ها، گروه های مرجع و الگوها مبتنی برآموزه های دینی و فرهنگ اسلامی-ایرانی در جامعه، امیدوار به کاهش شکاف موجود و اصلاح آن هستیم.

بنا بر اعلام مرکز خبر شورای عالی انقلاب فرهنگی، در بخش جمع بندی کلیه نتایج بدست آمده در این تحقیق که در پی یافتن «جهت گیری های کلان حاکم برارتقای نقش و جایگاه گروه های مرجع، اسوه shy&ها; shy&ها; الگوهای اسلامی-ایرانی و اخلاق و رفتار اجتماعی ایشان در افق 20 ساله» بودند، نتایج ذیل از این پژوهش بدست آمد:

- رقابت، یادگیری و تعامل فعال و سازنده بین المللی در به کارگیری روش های توسعه نقش و جایگاه اسوه ها، گروه های مرجع، الگوهای اسلامی-ایرانی و اخلاق و رفتار اجتماعی ایشان،

- به کارگیری منابع انسانی متخصص و متعهد در اجرای برنامه های توسعه نقش و جایگاه اسوه ها، گروه های مرجع، الگوهای اسلامی، اخلاق و رفتار اجتماعی ایشان،

- محور قرار دادن منابع دینی و مذهبی و سبک زندگی ائمه ی اطهار برای ارتقای نقش و جایگاه اسوه ها، گروه های مرجع، الگوهای اسلامی و اخلاق و رفتار اجتماعی ایشان،

- توجه به آموزش shy&ها; های پایه ای و ایجاد الگوی رفتاری پایدار(براساس تمرکز بر ایجاد تغییرات رفتاری اختیاری نه اجباری) در سطوح مختلف سنی به منظور نهادینه شدن و درونی کردن مفاهیم سبک زندگی اسلامی-ایرانی و شکل گیری اسوه ها، گروه های مرجع و الگوهای اسلامی،

- ایجاد نگرش بنیادین در جامعه مبنی بر لزوم توجه جدی به تربیت افراد بر مبنای سبک زندگی اسلامی-ایرانی در خانواده های ایرانی،

- ایجاد نظام الگوی اسلامی-ایرانی پیشرفت و گفتمان سازی سبک زندگی اسلامی-ایرانی در نهادهای تعلیم و تربیتی کشور،

- ایجاد نظام علمی، هنری و ورزشی اسلامی-ایرانی مبتنی بر تعالیم دینی.

این پژوهش همچنین موارد ذیل را نیز به عنوان پنج عامل کلیدی برای ارتقای جایگاه اسوه ها، گروه های مرجع و الگوهای اسلامی-ایرانی مورد اشاره قرار داده است:

- ایجاد مرکز مدیریتی واحد به منظور ارتقای جایگاه اسوه ها، گروه های مرجع و الگوهای اسلامی-ایرانی،

- ایجاد زیرمجموعه های مرتبط با مرکز مدیریت واحد درسازمان ها و نهادهای دولتی،

- نهادینه سازی و عملیاتی کردن مفاهیم اصلی سبک زندگی اسلامی-ایرانی در همه جنبه های زندگی اسوه ها، گروه های مرجع و الگوهای اسلامی-ایرانی به دور از شعارزدگی،

- توجه به نهاد خانواده به عنوان کانون اصلی شکل گیری سبک زندگی اسوه ها، گروه های مرجع و الگوهای اسلامی – ایرانی،

- توجه به تأثیرگذاری رسانه های واقعی و مجازی در سبک زندگی اسوه ها، گروه های مرجع و الگوهای اسلامی-ایرانی.